

Ljiljana Brković Zorčić

CRVENI RUŽ

Majka nikada nije nosila jednokratne pelene.

Rođena je u kamenoj kući, u siromašnom selu. Imala je tri brata i dvije sestre i nepismene roditelje.

Nikada nije vozila rošue.

Četiri razreda osnovne škole završila je na kraju Drugog svjetskog rata. Nakon toga je ostala doma. Sadila je kapulu i krumpir, okopavala kukuruz i vinovu lozu, čuvala koze i brala duhan. Nedjeljom je redovito išla na misu.

Nikada nije išla u disco.

Prije nego što je postala punoljetna, odselila se s bratom u grad. On se zaposlio u luci kao nosač, a ona kao čistačica. Od prve plaće kupila je ruž.

U večernjoj školi završila je osmoljetku i tečaj za trgovkinju. U gradu je upoznala mornara. Vjenčali su se nakon odsluženog vojnog roka.

Živjeli su u malom bosanskom gradu u kojem je rođen otac. Bila je ljepša od domaćih cura pa nije bila najbolje prihvaćena. Svaki njezin izlazak na ulicu izazivao je šaputanja iza zatvorenih prozora i škripanje poluotvorenih vrata. Muškarci su dobro pazili kad su je pratili pogledima.

Nikada nije abortirala.

Otac i majka su se silno voljeli. Svako božje ljeto bilo im je blagoslovljeno s djetetom.

Nakon petog je počela piti pilule i napustila je posao. Dobili su stan u novoj zgradi, kupili veš mašinu i televizor. Prije toga otac se učlanio u partiju.

Sedme godine braka umrla im je najstarija kćer. Od srčane mane od koje ne umiru današnja djeca. Majka se od silnih suza razboljela pa je neko vrijeme živjela u bolnicama. Za to vrijeme, nas njenu živu djecu, čuvale su babe u crnom.

Nikad se nije drogirala.

Došla je k sebi uz pomoć lijekova. Činilo se da će sve biti isto. Šivala je haljine vidljivih boja, haljine s dekolteom. Nosila je cipele s visokom petom i najmodernije frizure. Usne je mazala crvenim ružem i govorila da on svakoj ženi dobro stoji. Gradske babe pričale su da je prebrzo zaboravila umrlu djevojčicu. Tračevi su je opet strpali u bolnicu.

Nikada nije bila u zoološkom vrtu.

Bolnica je bila na kraju grada. Imala je ogradu, krug i čuvara. Bila je skrivena šumom. Krug je imao kapiju, željezna vrata i kućicu za čuvara. Čuvar je pazio da vrata uvijek budu zaključana.

Otac je jednog dana donio odluku. Digao je kredit i kupio kuću u velikom gradu. Tako se lakše brinuo za nas i za nju.

Nikad nije napisala priču.

Slušale je Mozarta, Chopina i Bacha, pjevala sevdalinke i pričala o tome koliko je njenom ocu značila ganga. Čitala je Tolstoja, Dostojevskog, Ujevića i Andrića. Učila je napamet stihove i mudre izreke. Da nije leljala između svjetova, da nije čula glasove, tamne riječi, dozivanja, da se nije s duhovima sprijateljila, sigurno bi pisala poeziju.

Nikad se nije bavila politikom.

Učila nas je da na svijetu ima dobrih ljudi, ali i zlih; da je svaka riječ iza jezika zlata vrijedna, da nikad nije smrklo, a da ne svane i da kruh ne bacamo.

Učila nas je da poštujemo druga Tita jer je ženama dao pravo glasa i dopustio da idu u školu koliko ih je volja.

Nikada nije gledala pornić.

Jednoga dana otac se preselio u drugu sobu i vikendom negdje odlazio. Vidjela sam ga više puta s nepoznatom ženom. Oči su joj bile sitne, a nos šiljast. Imala je kratku kosu i tanke usne bez ruža.

Umrla je na vrijeme. Na početku za sad zadnjeg rata na ovim prostorima. Obukla sam joj čipkanu bluzu i svijetlu suknju. Na noge sam joj navukla lakirane cipele, a kosu složila u punđu. Prije nego smo je smjestili u tabut, otac joj je u ruke stavio molitvenik, a ja crvenim ružem namazala usne.